

สิ่งที่ชาวพุทธเรียกว่า “พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม”

What’s Buddhist about Socially Engaged Buddhism

ชาญวิทย์ สรรพศิริ

Charnwit Sapphasiri

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkorntajavidyalaya University, Thailand.

Email: sapphasiri_c@su.ac.th

Doi : 10.14456/jmcpupeace.2016.73

บทนำ

พระพุทธศาสนาเพื่อสังคมในปัจจุบันมีการตีความหลายรูปแบบ ทั้งในการศึกษาเพื่อค้นหาคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้า การศึกษาพระพุทธศาสนาแบบปรัชญาเพื่อหาทางอธิบายปัญหาและปรากฏการณ์ในสังคมอย่างมีเหตุผล มีหลักการและเป็นขั้นตอน ตลอดจนการตีความคำสอนแบบใหม่เพื่อให้คำสอนของพระพุทธศาสนามีมิติทางสังคม สามารถนำธรรมะเข้าไปใช้เป็นแนวทางเพื่อเกี่ยวข้องกับสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ให้ดูว่าพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมมีคุณค่ากับสังคมที่มีความซับซ้อน การตีความพระพุทธศาสนาแบบนี้อาจเรียกว่าเป็น “แนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม”

บทความเรื่อง “What’s Buddhist about Socially Engaged Buddhism” เป็นงานเขียนของศาสตราจารย์ศาสตราจารย์ ดร. เดวิด โรเบิร์ต ลอยด์ (David Robert Loy) เป็นนักปรัชญาทางพุทธที่เขียนเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับความทันสมัย เป็นผู้เขียนที่นับถือพระพุทธศาสนานิกายเซน พระพุทธศาสนา และมีแนวทางการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในสังคมอินเดีย โดยเขียนบทความนี้เพื่อถ่ายทอดให้กับนักศึกษานานาชาติ คณะปรัชญา ของมหาวิทยาลัยฮาวาย พริส ฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Buddhist-Christian Studies Vol. 20 No. 1 (2000) Copyright 2000 by University of Hawaii press Hawaii, USA) หนังสือรวมบทความกลุ่มหัวข้อ “พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม” (Engaged Buddhism) ผู้เขียนได้รับการฝึกฝนตั้งแต่ปี 1971 และเป็นอาจารย์ที่มีความรู้ใน

การ Sanbo Kyodan ซึ่งเป็นประเพณีของชาวญี่ปุ่นพุทธศาสนิกายเซน และเคยสอนที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ และมหาวิทยาลัยที่ประเทศญี่ปุ่น มีความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ และให้ความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง มีความสนใจในเรื่องของความตาย โดยท่านได้เขียนหนังสือการศึกษาในปรัชญาเปรียบเทียบ “ประวัติพุทธศาสนาของเวสต์” “บันทึกการปฏิบัติพระพุทธศาสนา” ด้วยความเป็นศาสตราจารย์ปรัชญาที่มีความสนใจเรื่องราวของศาสนาพุทธ อาจส่งผลให้กลายเป็นผู้สนับสนุนสำคัญท่านหนึ่ง ในความสามารถและการค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และเข้าใจเรื่องลึกซึ้ง เช่นในเรื่อง “สูญญตา” (Shunyata) แปลว่า “ความว่างเปล่า” ซึ่งศาสตราจารย์ ดร. เดวิด โรเบิร์ต ลอยด์ มีความสามารถในการนำเสนอบทความที่ไม่ซ้ำกันในแต่ละเรื่อง และถ่ายทอดในเรื่องมุมมองเกี่ยวกับศาสนาพุทธอย่างถ่องแท้

โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของบทความ

บทความเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ ดร. เดวิด โรเบิร์ต ลอยด์ ได้กำหนดหัวข้อย่อยของบทความ เขียนแสดงเนื้อหาไปตามลำดับ โดยแสดงย่อหน้าเป็นระยะ ท่านวางโครงสร้างบทความไปตามลำดับดังนี้

- 1) ความเป็นมาและความหมายของคำว่า “Socially Engaged Buddhism”
- 2) เป็นการตั้งคำถามว่าอะไร? ในพระพุทธศาสนาที่สื่อให้รู้ว่าเป็นศาสนาเพื่อสังคม
- 3) ตอบคำถามที่ละคำตอบพร้อมเกริ่นที่มาและเปรียบเทียบให้เข้าใจง่าย
- 4) ยกและแสดงตัวอย่างเรื่องราวที่เน้นเพื่อเสริมคำตอบให้มีน้ำหนักและเข้าใจง่าย
- 5) เชื่อมโยงประเด็นที่ยกตัวอย่าง มาเป็นคำถาม?
- 6) ตอบคำถามที่เชื่อมโยงประเด็นสำคัญในเรื่องที่ยกตัวอย่าง
- 7) เสริมเรื่องมุมมองของตัวเอง (ศาสตราจารย์ ดร. เดวิด) และเจาะประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญๆ เพื่อเป็นแนวในการตอบคำถามและทำให้คนอ่านอยากติดตาม
- 8) นำแนวคิดพระพุทธศาสนาที่ผู้เขียนอยากนำเสนอไปปรับใช้แก้ปัญหาในสังคม
- 9) สรุปคำตอบของคำถามที่เป็นชื่อเรื่อง พระพุทธศาสนามีคำตอบและเป็นการยืนยันคำตอบอย่างถาวรไม่ข้อสงสัย โดยผู้เขียนนำมุมมองของผู้เขียนที่ศึกษาและค้นคว้าวิเคราะห์ รวมถึงพยายามถ่ายทอดและเชื่อมโยงกับตัวอย่างที่เป็นประสบการณ์ของตัวเอง และอ้างอิงจากเรื่องราวของบุคคลสำคัญๆ ที่ยกขึ้นมาเขียนพร้อมทั้งตั้งประเด็นคำถามเพิ่ม เพื่อให้บทความบทนี้ มีความน่าสนใจและชวนน่าติดตาม รวมถึงการนำเสนอถึงการปรับเปลี่ยน และทิศทาง

พัฒนาการของพระพุทธศาสนาผสมมีการเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงศาสนาอื่นๆ เพื่อเป็นการเน้นและทำให้เข้าใจง่าย ท้ายสุดของการสรุปบทความ ผู้เขียนนำหลักคำสอนของพระศาสดามาเขียนเสมือนสื่อให้เข้าใจและเป็นการนำไปใช้เพื่อชีวิตที่ปราศจากทุกข์และเป็นเชิงรุกของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม

เนื้อหาสำคัญของบทความ

บทความนี้ เนื้อหามีความยาวประมาณ 15 หน้า มีสาระสำคัญของบทความ โดยสรุปแยกเป็น 9 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) ความเป็นมาและความหมายของคำว่า “Socially Engaged Buddhism” ของคำว่า “พระพุทธศาสนาเพื่อสังคม” (Socially Engaged Buddhism) ศาสตราจารย์ดร.เดวิด อาร์ ลอย กล่าวว่า ในเรื่องนี้ว่าการอยู่ร่วมกันและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยนำเสนอแก่นของพระพุทธศาสนา ตามมุมมองของท่านเองคือ “**ความเมตตา**” (Compassion is essential to Buddhism to be sure) เรื่องของจิตวิญญูณ เรื่องของการพ้นทุกข์ เส้นทางพระโพธิสัตว์และสุดท้ายสิ่งที่ผู้เขียนนำคำสอนของพระศาสดาในพระพุทธศาสนามาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตคือศีลห้าและและไปสู่จิตวิญญูณที่มีความเมตตาเป็นพื้นฐานทางจิตใจและสามารถนำมาเป็นตัวหลักในการแก้ไขปัญหาในสังคมและเป็นการสร้างสุขให้กับสังคม

ศาสตราจารย์ดร.เดวิด อาร์ ลอย กล่าวว่า แนวคิดของตัวท่านเองในเรื่องคำตอบของคำถามว่าอะไรเป็นแก่นของพระพุทธศาสนาที่ส่งผลให้เห็นชัดเจนว่าพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม แต่ถ้าพิจารณาให้ดีก็จะทราบว่า จากการที่พระสมณโคดมพุทธเจ้าได้สละชีวิตฆราวาส (householder life) ออกมาสู่สังคมและมาช่วยเหลือมวลมนุษยชาติ พระจริยานี้เป็นตัวอย่างสำคัญในประวัติศาสตร์ของคนที่ได้สละความรู้สึกว่าตัวเรา (อหังการ) และ ความรู้สึกว่าเป็นของเรา (มมังการ) สำหรับอุทิศตนช่วยเหลือมวลมนุษย์ เรื่องราวในลักษณะเช่นนี้พบมากในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้ว่า ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเต็มไปด้วยเรื่องราวการเสียสละและการเข้าไปช่วยสงเคราะห์สังคมของพระพุทธเจ้าและพระสาวกในสังคมต่างๆ หลักการนี้ไม่ใช่เป็นเพียงความคิด หากแต่มีการกระทำด้วย ตัวอย่างที่ดีเห็นได้จากการบำเพ็ญบารมีที่มีเรื่องราวบันทึกไว้มากมายในคัมภีร์ชาดก ท่านติช นัท ฮันห์ ได้เลือกที่จะออกไปช่วยเหลือสังคมแม้ในภาวะสงคราม แต่ในภาวะปกติแนวคิดนี้ก็น่าจำนำไปใช้ได้ การเข้าไปช่วยเหลือของสังคมนี้อาจแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ (1) การพัฒนาทางด้านจิตใจ (spiritual development) และ

(2) การพัฒนาทางด้านสังคม (social development) สำหรับชาวพุทธ คำสอนนี้จะเข้าใจลึกซึ้งจากการปฏิบัติกรรมฐานและการสอนธรรม และจะเป็นผลดีหากนำไปใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ในสังคม การเมือง ความทุกข์ยากทางเศรษฐกิจและความอยุติธรรม ทั้ง 2 เรื่องนี้จะต่ออาศัยซึ่งกันและกัน

2) ศาสตราจารย์ดร.เดวิด อาร์ ลอย ได้กล่าวถึงการฟื้นฟูหรือแก่นของพระพุทธศาสนาที่ชี้ให้เห็นและสนับสนุนว่าพระพุทธศาสนามีส่วนสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาหลักๆของสังคมได้ เริ่มต้นขึ้นจากสถาบันครอบครัว สังคม องค์กร และการอยู่ร่วมกันต้องอาศัยยึดเหนี่ยวในเรื่องของความเมตตา โอบอ้อมอารีย์ และพร้อมกับการเดินทางสู่เส้นทาง การดับทุกข์ โดยยึดหลักความเมตตา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความซื่อสัตย์สุจริต

3) ตอบคำถามที่ละคำตอบพร้อมเกริ่นที่มาและเปรียบเทียบให้เข้าใจง่าย ศาสตราจารย์ ดร.เดวิด อาร์ ลอย ได้กล่าวถึงเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดกับประสบการณ์ตนเองและการนำประวัติของบุคคลสำคัญมาทบทวน และประมวลผลใหม่ โดยที่ใช้คำสอนเชิงสังคมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ขับเคลื่อน เปลี่ยนแปลง เป็นวิถียาทานแก้ไขปัญหาในสังคมได้อย่างกว้างขวาง

4) ยกและแสดงตัวอย่างเรื่องราวที่เน้นเพื่อเสริมคำตอบให้มีน้ำหนักและเข้าใจง่าย ศาสตราจารย์ดร.เดวิด อาร์ ลอย ได้กล่าวว่า ถึงปัญหาใหญ่ๆที่เกิดขึ้นทั้งส่วนตัวและส่วนรวม นำหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาใช้แก้ไขหารากเหง้าของปัญหา เพื่อเข้าใจและแก้ปัญหาที่ต้นเหตุเช่นการยกตัวอย่างเช่นพื้นฐานทางสังคมถ้าไม่ได้นำหลักในเรื่องความเมตตาที่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานแล้วนั้นก็เกิดความชิงดีชิงเด่นเอาตัวรอด เอาเปรียบแย่งกัน เห็นแก่ตัว แบ่งชนชั้นและเกิดปัญหาใหญ่ที่แก้ไขได้ยากลำบาก เช่น? ศาสตราจารย์ ดร.เดวิด อาร์ ลอย ได้กล่าวในเรื่องของหลักการสองประการของพระพุทธศาสนาที่เป็นแก่นสำคัญที่ชี้ให้เห็นในเรื่องพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม

5) เชื่อมโยงประเด็นที่ยกตัวอย่าง มาเป็นคำถาม? ศาสตราจารย์ดร.เดวิด โรเบิร์ต ลอยด์ กล่าวว่า ในเรื่องของมหาตมะ คานธี ในเรื่องของความรุนแรง การต่อสู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่ละประเทศจะมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ภูมิประเทศและประชาชนเป็นของตัวเอง สิ่งเหล่านี้แต่ละประเทศมีรายละเอียดไม่เหมือนกัน ทำให้บริบทในสังคมต่างกันไปด้วย ปัญหาของสังคมก็ย่อมแตกต่างกัน ในประเทศอินเดียกำลังประสบปัญหาจากการเพิ่มจำนวนประชากร คนอินเดียที่มีอายุ 60 ปีจะไม่กล้าตัดสินใจเรื่องต่างๆ ในครอบครัว ในขณะที่ประเทศยุโรปจะให้อำนาจการตัดสินใจแก่ลูกชายหรือลูกสาว ในบางครั้งคำสอนทางพระพุทธศาสนาก็แสดงให้เห็นสอดคล้องกับท้องถิ่นและบริบทของสังคม คำสอนของพระพุทธเจ้าไม่ใช่แค่ระบบ

ศีลธรรม แต่เป็นขุมทรัพย์สำหรับแก้ปัญหา ยิ่งไปกว่านั้น พระพุทธเจ้าได้แสดงคำสอนที่เหมาะสมแก่กาลเวลาและสถานที่อย่างสอดคล้องกับปัญหา และหาทางออกแก้ปัญหาตามกาลเทศะเช่น บทความของท่านผู้เขียน

6) ตอบคำถามที่เชื่อมโยงประเด็นสำคัญในเรื่องที่ยกตัวอย่างเช่นในเรื่องที่เป็นจุดเน้นหรือประเด็นสำคัญๆจากเส้นทางพระโพธิสัตว์ และการบูรณาการ การอุทิศตัวตนเองเพื่อบรรเทาทุกข์ของโลก นึกถึงส่วนร่วมของสังคมมากกว่าส่วนตัว การส่งเสริมคำตอบที่เป็นจุดสำคัญที่ชาวพุทธสามารถรับรู้และปฏิบัติอย่างเข้าใจง่ายขึ้น

7) เสริมเรื่องมุมมองของตัวเอง(ศาสตราจารย์เดวิด)และเจาะประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญๆ เพื่อเป็นแนวในการตอบคำถามและทำให้คนอ่านอยากติดตาม เช่นในการกระตุ้นด้วยหลักการพื้นฐานและมุมมองจากจิตวิญญาณ โดยนำบันทึกของนายแพทย์ **Zhisu Li** เป็นแพทย์ส่วนตัวของผู้นำประธานาธิบดีเหมา เจ๋อตง เพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง

8) นำแนวคิดพระพุทธศาสนาที่ผู้เขียนอยากนำเสนอไปปรับใช้แก้ปัญหาในสังคมแบบแผนที่ยังรากลึกในความมีเหตุผล พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของวรรณคดีบาลี มีลักษณะพิเศษซึ่งชาวโลกสามารถนึกคิดถึงศาสนาแห่งอนาคตสำหรับมวลมนุษยชาติได้ ผู้นับถือพระพุทธศาสนาควรจะคิดหาวิธีการที่จะนำภูมิปัญญาออกสู่สาธารณชน พวกเขาจะสามารถขจัดความเชื่อที่มลาย ความเชื่อโชคลาง ความคลั่งไคล้ศาสนา และความไม่อดทนอดกลั้นของประชาชนได้ ชาวพุทธ ให้ความช่วยเหลือหรือบริการสังคม ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ และลดความเลวร้ายของสังคม ศาสนิกผู้เป็นสมาชิกควรหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาอันจะนำไปสู่ความแตกแยกหรือความแตกต่าง ศาสนาหรือสถานะทางการเงินองค์กรพระพุทธศาสนาพระพุทธศาสนาเข้าถึงคนในสังคมอย่างทั่วถึง โดยกิจกรรมเหล่านี้ทำบนพื้นฐานแห่งคำสอนของพระ พุทธเจ้า การให้บริการสังคมไม่ควรมุ่งเน้นเผยแผ่คำสอนพระพุทธศาสนาอย่างตรงๆ เพราะว่าตราบไต่ที่ประชาชนยังไม่ละอคติและจิตใจยังมีตมณ ก็ไม่อาจเผยแผ่คำสอนได้สำเร็จ แต่เราอาจใช้กิจกรรมทางสังคมสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ได้ เมื่อเขาได้รับประโยชน์และศรัทธาในวิธีการเขาก็จะหันมาสนใจพระพุทธศาสนาเอง ในการดำเนินการเพื่อสังคมนั้น จึงไม่ควรชัดเจนให้ประชาชนหันมานับถือพระพุทธศาสนา แต่การเปลี่ยนมานับถือศาสนาจะเป็นไปโดยธรรมชาติเองเมื่อพวกเขาเข้าใจธรรมะ ธรรมะของพระพุทธเจ้าของพวกเรา นั้นเป็นเหมือนเรือสำหรับใช้นั่งข้ามแม่น้ำ ไม่ใช่ใช้แบกข้าม (Buddha's Dhamma, like a raft, is for crossing over, not for carrying over) (Horner, 2004 : 173) กล่าวโดยรวมแล้ว ความหมายของคำว่า “ข้ามผ่าน” จะถือว่าเป็นการได้รับอิสระจากความชั่วร้ายทั้งภายในและภายนอก

9) สรุปคำตอบของคำถามที่เป็นชื่อเรื่อง พระพุทธศาสนามีคำตอบและเป็นการยืนยันคำตอบอย่างถาวรไม่ข้อสงสัย โดยผู้เขียนนำมุมมองของผู้เขียนที่ศึกษาและค้นคว้าวิเคราะห์ รวมถึงพยายามถ่ายทอดและเชื่อมโยงกับตัวอย่างที่เป็นประสบการณ์ของตนเอง และอ้างอิงจากเรื่องราวของบุคคลสำคัญที่ยกขึ้นมาเขียนพร้อมทั้งตั้งประเด็นคำถามเพิ่ม เพื่อให้บทความบทความนี้ มีความน่าสนใจและชวนน่าติดตาม รวมถึงการนำเสนอถึงการปรับเปลี่ยน และทิศทางพัฒนาการของพระพุทธศาสนาผสมมีการเปรียบเทียบหรือเทียบเคียงศาสนาอื่นๆ เพื่อเป็นการเน้นและทำให้เข้าใจง่าย ท้ายสุดของการสรุปบทความ ผู้เขียนนำหลักคำสอนของพระศาสดามาเขียนเสมือนสื่อให้เข้าใจและเป็นการนำไปใช้เพื่อชีวิตที่ปราศจากทุกข์และเป็นเชิงรุกของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม

ลักษณะลีลาในการเขียน

การนำเสนอเนื้อหาของบทความนี้ใช้วิธีแบบบรรยาย สำนวนภาษาอาจไม่ใช่ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ไม่เป็นวิชาการ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของผู้เขียนต้องการถ่ายทอดให้เข้าใจง่ายในทุกระดับชั้น โดยมีสำนวนภาษาพูดเป็นส่วนใหญ่ แต่วิธีการนี้ก็ไม่ได้ทำให้ผลงานลดคุณค่าลง ด้วยภาษาที่เรียบง่ายนี้เองกลับทำให้บทความชิ้นนี้มีเสน่ห์ สื่อสารได้ค่อนข้างดี คำศัพท์ที่ใช้เป็นคำศัพท์ง่ายๆไม่ยากจนเกินไป เรื่องนี้เป็นความตั้งใจของผู้เขียนบทความ เพราะตั้งใจให้บทความนี้ตีพิมพ์ จึงใช้ภาษาและลีลาการเขียนแบบเรียบง่าย เนื้อหาก็อ้างอิงไปตามลำดับโดยเริ่มต้นด้วยการกล่าวถึงความเป็นมาของชื่อเรื่อง “สิ่งใด? ในศาสนาพุทธที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม(What’s Buddhist about Socially Engaged Buddhism)” จากนั้นท่านได้ยกตัวอย่าง ในหลายๆเรื่องทั้งเรื่องราวของตัวเองและตัวอย่างของบุคคลสำคัญซึ่งมีบทบาทนำแนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมไปใช้ จากนั้นผู้เขียนบทความได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาและวรรณคดีบาลีซึ่งบันทึกคำสอนดั้งเดิมของพระพุทธเจ้าไว้อย่างสมบูรณ์ หลักการดั้งเดิมของพระพุทธศาสนาจะช่วยแก้ปัญหาที่ฝังลึกในปัญหาสังคมได้ ผู้เขียนบทความได้เสนอแนวความคิดมุมมองของตนเอง เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่นักศึกษานานาชาติที่เป็นชาวพุทธและชาวคริสต์ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ง่ายและลึกซึ้ง โดยพยายามเชื่อมโยงในประเด็น ดังต่อไปนี้

(1) บอกความเป็นมาและความหมายของแนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม

(2) นำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานในชีวิตประจำวันด้วยความเข้าใจและภาคภูมิใจ

(3) นำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งนำมาแก้ ปัญหา โดยแก้ที่ต้นเหตุอย่าเตือนให้เห็นว่าอะไรในพระพุทธศาสนาเป็นหลักและแสดงให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเพื่อสังคม การเข้าไปช่วยเหลือสังคมไม่ควรจงใจให้เขาหันมานับถือ พระพุทธศาสนา แต่ถ้าเขาเข้าใจธรรมแล้ว เขาจะหันมานับถือพระพุทธศาสนาเอง

(4) ในการขับเคลื่อนขบวนการแนวคิดของผู้เขียนที่ถ่ายทอดให้เห็นว่าพระพุทธศาสนา มิได้มีอะไรที่แตกต่างหรือด้อยกว่าศาสนาอื่นๆ กลับตรงกันข้ามยังเป็นสิ่งนำไปปฏิบัติแล้ว สามารถปลดทุกข์ บำรุงสุข ช่วยแก้ปัญหาสังคมที่ใหญ่ๆและสร้างปัญหา กำหนดแนวทางที่ยอม สละชีวิตส่วนตัวออกมาทำประโยชน์แก่สังคมในระดับหนึ่ง ในการทำงานไม่ควรชัดเจนให้เขามา นับถือพระพุทธศาสนา ควรให้เป็นไปตามธรรมชาติ

สรุปได้ว่า ผู้เขียนบทความต้องการแสดงให้เห็นความสำคัญของแนวคิดพระพุทธ ศาสนาเพื่อสังคม โดยยกตัวอย่าง จากประสบการณ์โดยตรงของผู้เขียนเองและจากผู้นำที่นับถือ พระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่าง พร้อมกับชี้ให้เห็นความสำคัญและจุดเน้นของพระพุทธศาสนา

การอ้างอิงข้อมูลและความน่าเชื่อถือของหลักฐานอ้างอิง

การนำเสนอเนื้อหา นั้น มีการอ้างอิงหลักฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้

การเขียนบทความของผู้เขียนท่านนี้เป็นกรนำเสนอที่ไม่ซ้ำกัน เหมือนนวนิยายที่มีได้ อ้างอิงหลักฐานข้อมูลที่ชัดเจน แต่เป็นการนำเสนอจากประสบการณ์ของตัวท่านเอง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งท่านสนใจในเรื่องของศาสนา เพราะท่านเป็นนักปรัชญาที่อาจเรียกว่าเป็นนักเขียนที่ สนับสนุนความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนของพระศาสดา และมีการผสมประสานกันในหลายรูปแบบ ที่ส่วนใหญ่จะนำเสนอในหลักของวรรณกรรมพุทธ นิยายพุทธแบบแฟนตาซี ประเภทที่ทันสมัยที่ส่องสว่างทั้งเรื่องคุณภาพของพระพุทธศาสนาและมุมมองทางพระพุทธศาสนาของตัวเอง

จึงกล่าวได้ว่า ผู้เขียนบทความไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการอ้างอิงนัก แต่มุ่งที่จะเสนอ แนวคิดมุมมองมากกว่า ลักษณะเช่นนี้บางท่านอาจมองว่าเป็นการดี เพราะทำให้เนื้อหาไม่รุงรัง แต่สำหรับนักศึกษาพระพุทธศาสนาใหม่ๆ หรือผู้ต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม การเขียนแบบนี้จะเป็น ปัญหาสำหรับการสืบค้นที่มาของข้อมูลเพิ่มเติม

จุดแข็งและจุดอ่อนของบทความ

จุดแข็งของบทความ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้วก็สามารถกล่าวได้ว่า นำเสนอแนว ความคิดได้ดีพอสมควร สิ่งที่ดีถือว่าเป็นจุดเด่นของบทความนี้ คือ

มีการเรียงลำดับเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน แม้จะไม่มีกำหนดหัวข้อย่อย หรือใช้ ตัวเลขระบุหัวข้อ แต่ก็พอจำแนกเนื้อหาได้ เนื่องจากมีการใช้ย่อหน้าแทน ผู้เขียนบทความได้ แสดงความเชื่อมโยงของแนวคิดพระพุทธศาสนาเพื่อสังคมได้อย่างชัดเจน ที่มีบทบาทด้านนี้คือ พระพุทธเจ้า แนวคิดนี้มีการนำไปปรับใช้อย่างได้ผลในชีวิตของเราและส่วนรวม ผู้เขียน บทความจึงพยายามชี้ให้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นคำสอนดั้งเดิมของ พระพุทธเจ้า และเป็นพื้นฐานของพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม เพื่อเข้าใจและแก้ปัญหาในสังคมนี้ พร้อมกันนั้นก็เสนอให้องค์กรนำวิธีการช่วยเหลือสังคมที่พระพุทธเจ้าเคยใช้ได้ผลมาปรับใช้ให้ สอดคล้องกับสังคม โดยไม่ควรเรียกร้องหรือจู่ใจให้คนเปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนา แต่คน ก็เห็นคุณค่าและเข้าใจธรรม ถึงตอนนี้พวกเขาก็หันมานับถือเอง เรื่องนี้เป็นธรรมชาติของ สังคมมนุษย์ มีการเสนอให้ศึกษาพระจริยาของพระพุทธ เจ้าแล้วนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมที่มี ความแตกต่างทั้งโครงสร้างและรายละเอียด วิธีการนี้ถือว่าทำได้ดี เพราะเป็นการใช้ตัวอย่าง อย่างมพลัง การนำพระจริยาของพระพุทธเจ้ามาเป็นตัวอย่างย่อมก่อให้เกิดแรงบันดาลใจทั้งแก่ ผู้ทำงาน และเรียกร้องความสนใจคนอื่น ๆ ให้เข้ามาร่วมงานได้ง่าย ในบทความได้แสดงให้เห็น ลักษณะเด่นของพระพุทธเจ้าที่ไม่ใช่ศาสดาที่มีความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ สิ่งที่ทำทรงทำมาก คือการแนะนำสั่งสอน ส่วนใครจะมานับถือหรือรับเอาคำสอนไปปฏิบัติหรือไม่ พระองค์ไม่ บังคับแต่ให้ตัดสินใจเอง ให้มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ประเด็นสุดท้ายที่ถือว่าเป็นจุดเด่น คือ สำนวน ภาษาและคำศัพท์ เป็นภาษาพื้น คำศัพท์ที่เข้าใจง่าย ข้อนี้ทำให้คนทั่วไปอ่านได้โดยไม่ยากนัก การนำเสนอเนื้อหาแบบนี้มีผลดีกับการนักศึกษาและบุคคลทั่วไปที่มีคนต่างชาติ ต่างภาษา ต่าง วัฒนธรรมสามารถอ่านเป็นจำนวนมาก เนื่องจากคนส่วนมากจะสามารถอ่านบทความนี้ได้และ เป็นบทความที่น่าอ่านน่าติดตาม

จุดอ่อนของบทความ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงส่วนที่ดีถือว่าเป็นจุดอ่อนของบทความก็พอมิบ้าง เช่น บทความนี้เป็นงานเขียนที่ไม่สลับซับซ้อนง่ายต่อการเข้าใจ แต่การดำเนินเรื่องนั้นใน บางช่วงบางตอนยังมีความวกวนของเนื้อเรื่อง และไม่ค่อยที่จะชี้ชัดเป็นประเด็นๆ ไป สำหรับ

บุคคลทั่วไปที่อ่านเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน ก็มิได้มีผลอะไรมากมายนักแต่ถ้าจะต้องนำความรู้หรือต้องการจะนำไปอ้างอิง อาจจะต้องมีปัญหาในเรื่องของบรรณานุกรมแหล่งที่มาของข้อมูล

บทความนี้เป็นบทความที่ส่วนใหญ่ถ่ายทอดจากมุมมองของผู้เขียน ถึงแม้จะเปิดกว้างในความคิดเห็นแต่ ในบางเรื่องที่คุณเขียนนำเสนอถ้าไม่มีพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาอาจจะเกิดความสับสนหรือไม่มั่นใจ ในความเข้าใจของตนเองตั้งแต่เด็กที่ถูกปลูกฝังความรู้ดั้งเดิม แต่ก็อาจจะทำให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้นก็ได้

สรุป

กล่าวโดยสรุป บทความที่เสนอโดยศาสตราจารย์ ดร. เดวิด อาร์ ลอย นี้ถือได้ว่ามีคุณค่าทางวิชาการ มีส่วนให้เข้าใจคำสอนทางสังคมในพระพุทธศาสนาได้ดีพอสมควร บทความนี้ทำให้เราเห็นในภาพรวมเรื่องสำคัญๆ อย่างน้อย 4 เรื่องที่กล่าวข้างต้น

ทำให้ทราบว่า แนวคิดหลักหรือแก่นของพระพุทธศาสนาที่เป็นพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในชีวิตส่วนตัวเรา การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สงบสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน และสามารถรับฟังพระพุทธศาสนาให้กลับคืนมาได้สำเร็จ แต่ก็ได้ผลไม่ค่อยดีนักเนื่องจากชาวพุทธใหม่ที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนตามแนวทางที่ควรจะเป็น ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกในคำสอนทางพระพุทธศาสนา สถานการณ์ของพระพุทธศาสนาจึงไม่มั่นคงเท่าใดนัก ท่านจึงเสนอทางแก้ปัญหาด้วยการนำหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา แล้วเสนอให้มีองค์กรออกไปดูแลสังคมเป็นต้น โดยประยุกต์พระจริยาของพระพุทธเจ้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน

ผู้วิจารณ์มีความเห็นว่า แม้บทความนี้จะมีจุดด้อยบ้างตรงการอ้างอิงหลักฐานจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา แต่ผู้วิจารณ์ก็ไม่ถือเป็นเรื่องใหญ่นัก แต่สิ่งที่ถือว่าเป็นจุดเด่นซึ่งน่าจะมีส่วนสำคัญให้การสื่อสารความคิดเห็นไปสู่ผู้อ่านได้ คือ การวางโครงสร้างของเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน การใช้ภาษาเรียบง่าย ไม่เน้นสำนวนภาษาวิชาการมากนัก เนื้อหาที่ไปที่มาที่ไปชัดเจน โดยเรื่องทั้งหมดยึดโยงกับพระพุทธเจ้าและหลักคำสอนของพระองค์ แต่ผู้วิจารณ์ก็มีความเห็นต่างกับผู้เขียนบทความอยู่บ้างว่า การจะใช้พระพุทธศาสนา (ทั้งในรูปคำสอน, วิธีการ หรือองค์กรทางศาสนา) ไปช่วยเหลือสังคมควรอาศัยความร่วมมือจากพระพุทธศาสนาทุกคน ทุกนิกาย ไม่ควรเน้นที่นิกายใดนิกายหนึ่ง

บรรณานุกรม

Horner, Mark W. (2004). Spatial Dimensions of Urban Commuting: A Review of Major Issues and Their Implications for Future Geographic Research. **The Professional Geographer**. 56(2), 160-173.

David R. Loy. Whats buddhist about socially engaged buddhism? <http://www.zen-occidental.net/articles1/loy12-english.html>. Un Zen Occidental.